

Kontrollprogram

– för omgivningspåverkan under byggtiden

Innan byggnationerna påbörjas i ett exploateringsområde ska ett kontrollprogram för omgivningspåverkan under byggtiden tas fram. Syftet med ett kontrollprogram är att minimera den miljöpåverkan byggprojektet kan ha på omgivningen.

Kontrollprogrammets utformning

Det är verksamhetsutövaren (oftast byggherren och/eller exploitören) som ska arbeta fram själva kontrollprogrammet, gärna i samråd med miljö- och byggnadsförvaltningen, som kan bidra med synpunkter. I vissa större projekt eller om förvaltningen avser att ytterligare krav finns kan förvaltningen komplettera kontrollprogrammet med ett beslut.

I kontrollprogrammet bör varje område (buller, länshållningsvatten etc.) omfatta följande:

- Hur kan byggprojektet påverka omgivningen (närboende, vatten, mark och luft)?
- Vilka krav gäller (exempelvis riktvärden för buller eller länshållningsvatten)?
- Vilka åtgärder planerar ni att vidta för att klara kraven?
- Hur kontrollerar och dokumenterar ni att åtgärderna är tillräckliga?

Vad säger lagen?

Enligt 26 kap 19 § miljöbalken (SFS 1998:808) ska den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenhet för människors hälsa eller påverka miljön fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. Den som bedriver sådan verksamhet ska lämna förslag till kontrollprogram eller förbättrande åtgärder till tillsynsmyndigheten, om tillsynsmyndigheten begär det.

Exempel på innehåll

Eftersom verksamhetsutövaren är den part som vet mest om det exploateringsprojekt som ska genomföras, vet förstås denne mest om vilken miljö- och omgivningspåverkan som just det aktuella projektet kan ha. Nedan följer en sammanfattning av vilka uppgifter och frågeställningar som miljö- och

byggnadsförvaltningen ofta träffar på i den här typen av projekt och som därmed kan förekomma i kontrollprogrammet. Observera att detta dock är exempel och att innehållet kan variera beroende på typ och storlek på projektet. I vissa fall finns redan rutiner för punkterna nedan i andra dokument som byggherren/entreprenören har och det går då bra att hänvisa till dessa.

Fakta om projektet

- Byggherre och huvudentreprenör samt kontaktuppgifter, adress, organisationsnummer etc. till dessa
- Kort beskrivning av projektet, inkl. karta och/eller situationsplan.
- Planerad tidsplan för projektet.

Buller

- Beskriv vilka arbetsmoment som kan ge upphov till störande buller.
- Beskriv det geografiska påverkansområdet.
- Om bullermätningar kommer att utföras bör detta beskrivas.
- Projektets ordinarie arbetstider.

Krav

- De riktvärden som gäller för buller vid byggarbetsplatser är Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2004:15.
- Störande arbeten på kvällar (19–22), nätter (22–07) och helger ska anmälas till miljö- och byggnadsförvaltningen senast sju dagar innan.
- Arbeta som orsakar störande buller, t.ex. stenkrossning, pålning och nitning, mellan kl. 22-07 får inte ske utan polisens tillstånd (enligt Solna stads lokala ordningsföreskrifter).

Hantering av schaktmassor

- Beskriv hur föroreningssituationen är på platsen.
- Beskriv era rutiner vid påträffande av markföroreningar.
- Beskriv hanteringen av schaktmassor i projektet. Var transporteras eventuella överskottsmassor?

Krav

- Om ni påträffar markföroreningar är ni skyldiga att upplysa tillsynsmyndigheten om dessa (enligt 10 kapitlet 11§ miljöbalken).
- Ni har skyldighet att kontrollera att de som tar emot massorna har tillstånd för detta.

Länshållningsvatten

- Beskriv i vilka fall som det kan bli aktuellt med bortledning av länshållningsvatten och vilken typ av vatten detta är (ex. regnvatten, inläckande grundvatten eller processvatten).
- Beskriv var länsvatten kommer att avledas, dvs. dagvattennätet (ange även recipient dvs. Brunnsviken, Karlberg etc.), infiltration eller spillvattennätet.
- Beskriv eventuella reningsanordningar, förväntade volymer, förväntad kvalitet på länshållningsvattnet samt hur provtagning kommer att ske.
- Beskriv, om aktuellt, anordning för infiltration av länshållningsvatten.

Krav

- Med länshållningsvatten avses bortledning av inträngande grundvatten, processvatten eller regnvatten som ansamlas i schakt eller på ytor.
- Det finns risk för att länshållningsvatten inom byggområden är förorenat. Exempelvis kan gjutning orsaka hög halt suspenderade partiklar och högt pH och tillsatsmedel i betong innehåller metaller som kan förorena vattnet. Byggmaterial (t.ex. förzinkat material) som förvaras inom området kan orsaka förhöjd metallhalt. Vatten kan innehålla spår av oljor som härrör från arbetsmaskiner. Även markföroreningar kan påverka vattnet.
- Ur miljösynpunkt är vanligen infiltration det bästa sättet att ta omhand länshållningsvatten eftersom marken ger en viss rening av vattnet.
- I princip ska allt vatten som avleds till dag- eller spillvattennätet eller infiltreras först genomgå sedimentering, exempelvis genom att det först leds genom en container avsedd för detta. I vissa fall kan även kompletterande rening behövas, exempelvis kolfilter, sandfilter etc.
- Kontakta förvaltningen för att ta del av aktuella riktvärden för länshållningsvatten som avleds till dagvattennätet eller som ska infiltreras.
- Käppalaförbundet har riktlinjer för avledning av länshållningsvatten till spillvattennätet.
- Provtagning av avlett länshållningsvatten bör inledningsvis ske en gång per vecka då vatten avleds och jämföras mot aktuella riktvärden.
- Solna vatten ska kontaktas innan vattnet släpps på spillvattenledningsnätet. Solna vatten ska även informeras innan större mängder vatten släpps på dagvattenledningsnätet.
- Genom att förvara byggmaterialväder skyddat minskar utlakningen av metaller och därmed kan halten av metaller i länshållningsvatten sänkas.

Kemikalier

- Hur sker val av kemikalier? Kommer projektet att användas sig av något system liknande BASTA eller Byggvarubedömningen?
- Hur hanteras kemikalier som inte ingår i ett bedömningssystem likt de ovan?
- Beskriv hur kemikalier hanteras och förvaras för att förebygga spill.
- Vilken beredskap (rutiner, saneringsmedel, kontaktuppgifter) finns vid utsläpp/miljöolyckor?
- Beskriv eventuell användning av kemiska injekterings-/tätningssmedel samt risker med dessa och era förebyggande åtgärder.

Krav

- Säkerhetsdatablad ska finnas för samtliga kemikalier och vara lätt tillgängliga.
- Flytande kemikalier ska förvaras så att ett eventuellt spill eller läckage inte förorenar mark eller vatten. Detta innebär att kemikalier ska förvaras i en invallning med ett underlag som är tätt och står emot de kemikalier som förvaras.
- Om det sker ett utsläpp där mark eller vatten har förorenats ska miljö- och byggnadsförvaltningen kontaktas.

Tankplats och cisterner

- Beskriv om cisterner och/eller tankplats kommer att finnas på arbetsområdet.
- Beskriv vem som ansvarar för cisternerna.
- Beskriv hur tankplatsen kommer att utformas.
- Fyll i och lämna in blanketten ”anmälan om cistern” som finns på solna.se.

Krav

- Samtliga cisterner, även tillfälliga mobila så kallade ADR- eller UN-tankar, som rymmer 1 kubikmeter eller mer ska anmälas till förvaltningen. Detta enligt Naturvårdsverkets föreskrifter 2017:5. Anmälan ska inkomma 4 veckor innan cisterner tas i bruk.
- Tankplatsen ska utformas så att spill, läckage eller överfyllnad inte riskerar att förorena mark eller vatten.
- Saneringsmedel ska finnas att tillgå i anslutning till tankplatsen.

Luftföroreningar

- Beskriv när och var damning kan uppstå och vilka förebyggande åtgärder ni planerar.
- Eventuella krav på arbetsmaskiner och arbetsfordon med avseende på deras avgaser.
- Transportvägar för bygg- och materialtransporter etc.

Krav

- Tomgångskörning är enbart tillåtet max 1 minut inom Solna stad.

Avfall och farligt avfall

- Hur arbetar ni för att minimera mängden avfall?
- Vilka avfallsmål finns i projektet?
- Beskriv projektets avfallsfraktioner.
- Beskriv hur farligt avfall förvaras.

Krav

- Varje behållare med farligt avfall ska vara märkt med typ av avfall samt förvaras väderskyddad. Flytande farligt avfall ska även förvaras invallat och påkörnings skyddat.
- Ni är enligt 55 § avfallsförordningen (2011:927) skyldiga att föra anteckningar över det farliga avfall som transporteras bort årligen från er verksamhet. Av anteckningarna ska det framgå avfallsslag, mängd och mottagare.
- Transportör och mottagare av farligt avfall ska ha tillstånd för detta.

Miljörond

- Beskrivning av hur ofta miljörond utförs, om det finns checklista, vilka som deltar och hur dokumentation sker.

Krav

- Att utföra miljörond är ett sätt för verksamheten att kontrollera sig själv och säkerställa att kontrollprogrammet följs.

Det är viktigt att inte bara arbetsmiljöfrågor kontrolleras utan att även miljöfrågor tas upp vid separat miljörond alternativt riktade skyddsronder.

Exempel på sådant som kan kontrolleras vid en miljörond är:

- Har avfallet sorterats rätt?
- Förvaras kemikalier och farligt avfall korrekt?
- Finns säkerhetsdatablad för kemikalier?
- Används enbart kemikalier som är godkända av projektet?

- Är det skräpigt eller dammigt runt arbetsplatsen?
- Sker arbetet inom de bestämda arbetstiderna?
- Finns saneringsmedel tillgängligt och vet personalen var det förvaras?

Klagomål och information till närboende

- Beskrivning av hur närboende informeras om projektet och pågående arbeten.
- Beskrivning av hur eventuella klagomål ska hanteras inom projektet (t.ex. kontaktperson, dokumentation, uppföljning)

Krav

Förvaltningen har vid andra byggprojekt noterat att tydlig och bra information till närboende och andra berörda är viktigt för att öka förståelsen för byggprojektet och därmed minska risken för klagomål.

- Inför byggstart bör övergripande projektinformation samt information om enkel kontaktväg till byggprojektet lämnas till de boende. Inför perioder med bullrande moment samt vid arbete utanför ordinarie arbetstider bör närboende informeras ytterligare.

Exempel på kontrollprogram

Det finns flera kontrollprogram som används vid byggprojekt inom Solna. Kontakta miljö- och byggnadsförvaltningen vid frågor kring dessa.